

	РИНОК ПРАЦІ, МІГРАЦІЯ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА УКРАЇНИ
	<p>Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський) Освітньо-професійна програма: 292 «Міжнародні економічні відносини» Курс навчання: 4, семестр 8 Кількість кредитів: 3, 90 годин Мова викладання: українська Дні, час, місце: Французький б-р, 24/26, за розкладом Консультації: Французький б-р, 24/26, к. 38-А, щотижнево за розкладом</p>

СИЛАБУС

Викладач:	кандидат екон. наук, доцент Цевух Юлія Олександрівна
Кафедра:	світового господарства і міжнародних економічних відносин
Контактна інформація:	tsevukh.yuliia@onu.edu.ua

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися через вказаний E-mail та очні зустрічі на консультаціях. Доступ до Google classroom:
<https://classroom.google.com/u/0/c/NTk2ODMzNTA4NjU3?hl=uk>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни полягає у всебічному і глибокому розумінні студентами змісту процесів, що лежать в основі функціонування ринку праці та міжнародної міграції населення; а також узагальненні зарубіжного і вітчизняного досвіду у галузі регулювання соціально-економічних процесів розвитку відносин між Європейським Союзом та Україною. В ході курсу студенти знайомляться з науково-методичними засадами дослідження механізму впливу міграції робочої сили на економіку України та країн Європейського Союзу, аналізують значення грошових переказів мігрантів для економічного розвитку України.

Завдання дисципліни:

- надати послідовний і систематичний виклад основ функціонування ринку праці в Україні та Європейському Союзі;

- навчити студентів виявляти сучасні тенденції і чинники розвитку міжнародного ринку праці;
- дослідити причини виникнення і етапи розвитку міжнародної трудової міграції;
- ознайомити студентів з теоріями міжнародної міграції та чинниками міграції робочої сили між Україною та Європейським Союзом;
- проаналізувати значення грошових переказів мігрантів для соціально-економічного розвитку України на основі кількісного і якісного аналізу.

У **результаті вивчення** навчальної дисципліни студент повинен *знати*:

- соціально-економічний зміст понять «ринок праці» та «міжнародна міграція»;
- чинники розвитку міжнародного ринку праці ;
- теорії та чинники міжнародної міграції робочої сили;
- структуру та функції ринку праці.

вміти:

- виявляти сучасні тенденції розвитку міжнародного ринку праці;
- досліджувати причини виникнення і етапи розвитку міжнародної трудової міграції;
- проводити аналіз значення грошових переказів мігрантів для соціально-економічного розвитку України на основі кількісних і якісних методів.

Передумовою вивчення дисципліни є опанування таких дисциплін, як «Міжнародні економічні відносини», «Основи міжнародної макроекономіки», «Світова економіка».

СТРУКТУРА КУРСУ

Курс буде викладений у формі лекцій (18 год.) та практичних занять (18 год.), організації самостійної роботи студентів (54 год.).

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Основні питання
Тема 1. Структура та функції ринку праці.	Визначення ринку праці. Функції ринку праці. Структура ринку праці. Попит і пропозиція робочої сили. Кон'юнктура ринку праці. Визначення заробітної плати в Законі України «Про оплату праці». Номінальна і реальна заробітна плата. Методика розрахунку індексів реальної заробітної плати. Динаміка індексу реальної заробітної плати в Україні. Чинники функціонування ринку праці. Проведення державою активної і пасивної політики на ринку праці. Ефективність політики для країн з різним рівнем економічного розвитку.

Тема 2. Регулювання національного і міжнародного ринків праці.	Особливості державного регулювання ринку праці в Україні. Основні положення регулювання соціально-трудових відносин Кодексу Законів про працю України, а також Закону України «Про зайнятість населення», Закону України «Про оплату праці», Закону України «Про відпустки». Поняття, розмір, структура заробітної плати, мінімальна заробітна плата. Прожитковий мінімум для працездатних осіб. Міжнародно-правові основи регулювання праці. Роль Міжнародної організації праці. Взаємовідносини України з МОП. Конвенції МОП, які ратифіковано Україною.
Тема 3. Сучасні тенденції і чинники розвитку міжнародного ринку праці.	Поняття міжнародного ринку праці. Основні тенденції міжнародного ринку праці. Частка робочої сили за регіонами світу. Глобалізація, інформатизація, діяльність ТНК, демографічна ситуація в світі як чинники розвитку ринку праці. Ідеї Т. Р. Мальтуса стосовно чисельності населення планети у праці «Дослід про закон народонаселення». Динаміка чисельності робочої сили в світі. Частка зайнятих у різних секторах економіки. Гендерні аспекти ринку праці.
Тема 4. Ринок праці країн Європейського Союзу.	Показники функціонування ринку праці. Рівень зайнятості і безробіття. Динаміка ринку праці і темпи економічного зростання у країнах ЄС. Рівень зайнятості чоловіків та жінок в європейських країнах. Оцінка результатів регулювання ринку праці в ЄС.
Тема 5. Сучасний стан ринку праці України.	Структура робочої сили. Поняття робочої сили (економічно активного населення). Особи працездатного віку відповідно до Закону України «Про зайнятість населення». Формально і неформально зайняті особи, безробітне населення. Порухення прав неформально зайнятих осіб. Динаміка ринку праці в Україні. Зайнятість і безробіття. Структура зайнятості і гендерний аспект ринку праці в Україні. Робоча сила за віковими групами та статтю в Україні.
Тема 6. Історичні аспекти міжнародної міграції робочої сили.	Причини виникнення і етапи розвитку міжнародної міграції. Історичні періоди в розвитку міжнародної міграції, чотири етапи міжнародної міграції, які пов'язані з глобалізацією. Причини міграції населення (Е. Равенштейн, Е. Лі). Динаміка міжнародної міграції в світі. Найбільші міграційні центри. Діяльність Міжнародної організації з міграції та її основні Конвенції.
Тема 7. Міжнародно-правові основи регулювання міжнародної трудової міграції.	Суб'єкти міжнародно-правового регулювання праці. Поняття ратифікації і денонсації міжнародного договору. Етапи приєднання держави до міжнародного договору. Підписання «Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами – членами, з іншої сторони». Конвенції МОП, які ратифіковано Україною.
Тема 8. Регулювання міграції в Україні.	Відносини України з Міжнародною організацією з міграції. Діяльність МОМ в Україні. Динаміка міжнародної міграції в Україні. Основні Конвенції МОМ. Основні питання регулювання міграційних відносин, визначенні в Законах України: «Про зовнішню трудову міграцію», «Про імміграцію», «Про громадянство України», «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» та ін.
Тема 9. Міграційні процеси в країнах	Розвиток і сучасний стан міграційних процесів в країнах Європейського Союзу. Динаміка зовнішньої міграції в ЄС.

Європейського Союзу та в Україні.	«Міграційні кризи» 2015 і 2021 рр. Старіння населення, очікувана тривалість життя при народженні, загальний показник фертильності і потреба в трудових ресурсах країн ЄС. Основні показники міграції в країнах ЄС. Трудова міграція українських громадян до країн ЄС; динаміка чисельності довготривалих мігрантів з України; динаміка кількості вперше оформлених дозволів на перебування громадян України в країнах ЄС. Основні країни призначення для українських мігрантів.
Тема 10. Грошові перекази мігрантів.	Соціально-економічна роль грошових переказів мігрантів. Динаміка грошових переказів мігрантів, співвідношення грошових переказів до ВВП. Грошові перекази мігрантів у порівнянні з іншими фінансовими потоками. Аналіз грошових переказів мігрантів в різних країнах світу і в Україні. Статистика надходжень грошових переказів мігрантів в Україну з інших країн.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Кодекс законів про працю України (затверджено Законом №322- VIII від 10.12.1971 р.). Редакція від 24.12.2023 р. *Відомості Верховної Ради (ВВР), 1971, додаток до № 50, ст. 375.* URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення: 25.12.2023)
2. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник / Колектив авторів; за ред. С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва – Одеса: Одеський національний університет, 2015.
3. Про зайнятість населення: Закон України № 5067- VI. Редакція від 19.11.2022 р. *Відомості Верховної Ради (ВВР).* 2013. № 24, ст.243. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення: 10.01.2023)
4. Про затвердження методики визначення прожиткового мінімуму: Наказ №178/147/31 від 03.02.2017 р. *Міністерство соціальної політики України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Державна служба статистики України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0281-17#n9> (дата звернення: 03.08.2023)
5. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР. Редакція від 19.08.2022р. *Відомості Верховної Ради України (ВВР).* 1995. № 17, ст.121. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.01.2023)
6. Цевух Ю. О. Ринок праці, міграція та соціально-економічний розвиток Європейського Союзу та України: навч.-метод. посіб. – Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. — 139 с.
7. Цевух Ю.О. Якубовський С.О. Міжнародна міграція робочої сили як чинник економічного розвитку країн: монографія. Одеса: Одес.нац.ун-т імені І.І, Мечникова. 2017 – 235 с.
8. Чернявська О. В. Ринок праці. Навчальний посібник 2-е вид. перераб. та доп. – К.: «Центр учбової літератури». 2013. – 522 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю – ІСПИТ

Поточний контроль проводиться під час лекцій та практичних занять.

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання письмових завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, оцінювання презентації і реферату.

Форма контролю: іспит.

Поточний та періодичний контроль

Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	70
Контрольна робота за змістовим модулем 1 – 10 балів					Контрольна робота за змістовим модулем 2 – 10 балів					

T1, T2, ... T10 – теми змістових модулів

Підсумковий контроль

Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Іспит	Сума балів
35	35	30	100

У ході поточного та періодичного контролю студент має змогу отримати по 35 балів за виконання самостійних завдань та відповіді на практичних заняттях по кожному змістовому модулю. Періодичний контроль (контрольна робота за змістовим модулем) здійснюється у формі письмових тестових завдань наприкінці кожного змістового модуля (10 тестових завдань – 1 бал за кожну правильну відповідь).

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту і складається з двох відкритих питань, на які необхідно дати розгорнуту усну відповідь (10 балів за кожну правильну відповідь) та двох вправ (за вірне вирішення однієї вправи – 5 балів).

Фінальна оцінка з навчальної дисципліни це сума балів за поточний, періодичний та підсумковий контроль. Якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів за результатами поточного контролю (але не менше за 35 балів), то допускається до складання іспиту.

Самостійна робота студентів складається з самостійного вивчення певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Увесь обсяг СР містить наступні завдання: підготовка до усного опитування, конспектування першоджерел, вирішення вправ, підготовка презентації.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10%). Обов'язкова присутність здобувачів на підсумковому контролі.

Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.